

SLOVENE C

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 26.—
za pol leta 13.—
za četrt 6-30
za en mesec 2-20
za Nemólo ololetno . 26.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22-40
za pol leta 11-20
za četrt 5-80
za en mesec 1-90
Za pošiljanje na dom 20 v. na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

Inserati:

Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvenkati nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročila, inserate in reklamacije.
Upraviškega telefona št. 183.

Današnja številka obsega 6 strani.

„Slovenska Straža“.

»Slovenska Straža« prizadeva liberalcem sive lase; le o njej pišejo in modrujejo. »Narodni Dnevnik« 25. t. m. tako-le o njej blede: »Vsled vseh teh dejstev nam ne morejo zameriti klerikalci, ako smo skrajno nezaupni napram njihovemu obrambnemu delu, ki ne zasleduje v prvi vrsti koristi skupnosti, temveč posamezne stranke, ki je od danes do jutri med narodom, in ki lahko ravno tako hitro umre, kakor se je rodila. Vrh tega so pravila »Slovenske Straže« taka, da vzbujajo opravičen sum, da se tu ne gre v prvi vrsti za slovensko obmejno šolstvo, za reševanje slovenske ogrožene posesti, temveč v prvi vrsti za klerikalno časopisje in klerikalna društva. Ali se more kaj takega sploh imenovati narodno obrambno delo, ako se z narodovim denarjem plačuje skrajno nedostojno in surovo pisano klerikalno časopisje in se vzdržujejo društva, v katerih se ne izobražuje in vzgojuje narod za prave in gospodarski napredek, temveč se goji v njih strastno sovraštvo napram lastnim bratom. Kogar hočejo bogovi uničiti, tega udarijo s slepoto. Novo klerikalno »obrambno« društvo bo velika ovira vsakemu obrambnemu delovanju; kajti doslej se faktično ne bode več videlo pri obrambnem delu Slovencev, temveč klerikalce in naprednjake. Vsi oni ljudje, ki ne bodo marali podpirati klerikalnega časopisja in zalagati škofovskih volilnih skladov, bodo brezvezi in še marsikaj hujšega. S tem so zanesli klerikalci v naše tako lepo razvijajoče obrambno delo korupcije in razpor; klerikalci hočejo s terorizmom in gonjo doseči, da bi se od brambnega dela umaknila slovenska inteligenca — in potem je po nas. Kajti s svojimi pristaši ne morejo klerikalci nikdar začeti kake uspešne obrambne akcije, kajti med njimi večinoma ni denarja in požrtvovalnosti v to svrhu. Težke dneve pripravljajo klerikalci za slovensko ljudstvo. Slovenci pač lahko mirne vesti porečejo: Bog nas varuj naših »prijateljev« klerikalcev, pred zunanjimi sovražniki se bomo odobrili, če lahko branili sami.«

Res težki dnevi so prišli, pa ne za slovensko ljudstvo, ampak za liberalce. »Slovenska Straža« je ljudska organizacija; komaj obstoji, že je združila za narodno delo vse sloje našega ljudstva in zmisel za narodno obrambo se je zanesel v zadnjo kmečko kočjo. Kmečka dekleta tam blizu kočevske meje so bila, ki so ustanovila prvo podružnico; ne bo dolgo, pa bomo šli toliko »Stražinih« članov, kolikor je članov v naši krščanski izobraževalni organizaciji, več kot tridesetkrat ti so! Potem pa bo liberalna veleinteligencia, ki ni mogla s svojim »narodno-obrambnim« delovanjem v tolikih letih pridobiti zase niti enega tucata izmed pravega slovenskega ljudstva, ampak le svoje uradnike in učitelje in kramarje, videla, kaj se pravi požrtvovalnost slovensk. ljudstva! In ta požrtvovalnost je kaj drugačna kakor požrtvovalnost tistega Lenarčiča, ki izpodbija Kotnikovo oporoko za Cirilmetodovo družbo in ki ga »Narod« jemlje v zaščito in to njegovo postopanje zamolčuje, dasi je vsa javnost že opetovano pozvala ljubljanske liberalce, naj stvar pojasnijo!

Gotovo je, da je »Slovenska Straža« na narodno ogroženih mejah podpirala društveno življenje slovensk. ljudstva in izobrazilo potom časopisja in gospodarske organizacije, zakaj s tem bo največ za ohranitev slovenskega življenja storila, da pa na meji ne bo razširjala brezverskega slovenskega časopisja, je tudi gotovo, ker »Slovenska Straža« bo samo gradila in ne razdirala! Razdiranje narodnoobrambnega dela

je po Bohinjski Bistrici postalo monopol liberalcev in »radikalcev«.

Kar se pa inteligenca tiče, je naša inteligenca s krščanskim ljudstvom solidarno združena v narodnoobrambnem delu, liberalna inteligenca pa nam nič mar ni: mi vemo samo to, da ta inteligenca od danes ni za narod nič drugega naredila, kakor da se je zanj na njegove stroške veselila, narod sam in njegovo trpljenje pa ji je bilo deveta briga. Če bi ne bilo naše duhovščine, bi niti ena Cirilmetodova šola ne stala ali pa bi saj nobena ne prospevala, zakaj narodnovzgojno delo na teh šolah je imela in še ima le naša požrtvovalna duhovščina in pa redovnice v rokah!

Če pa hoče pičila liberalna inteligenca odslej za narod delati, naj vendar začne in naj zgolj ne vpije: ali mar napadi na »Slovensko Stražo« pomenjajo narodnoobrambno delo? Že najmanj pet let kujete »Branibora«, pa ga še danes niste naredili! Torej kaj gledate in čevkate, močje liberalni?

Zborovanje trgovskih sotrudnikov.

Ljubljana, 27. maja 1910.

V sredo zvečer se je vršilo zborovanje trgovskih sotrudnikov v restavracijskih prostorih hotela »Ilirija«. Na tem shodu se je jasno pokazalo, da se dviga med trgovskim sotrudištvom vedno bolj organizatorična zavest in da se vedno bolj krepi struja neodvisnih trgovskih sotrudnikov, ki se ne puste izrabljati od znane klike v društvu »Merkurju«.

Zborovanje, ki je bilo dobro obiskano, je otvoril predsednik »Društva trgovskih sotrudnikov na Kranjskem«, g. Oblak, ki je pozdravil navzoče. V svojem uvodnem govoru je izvajal sledeče: Organizirali smo se, žalibog pa trgovski sotrudniki še ne spoznavajo zadosno važnosti tega gibanja in žalibog manje v Ljubljani kot drugod. Vsi stanovi se organizujejo in gotovo je, da se mora tudi trgovsko sotrudištvo kar najtesneje, ako hoče doseči kak uspeh v borbi za kruh. Doseglo se je pri naši organizaciji, če že drugega ne, vsaj to, da se je začelo trgovsko društvo »Merkur« živahneje se gibati. Sloga jači, nesloga tlači. Ako bi se ta rek zadostno upošteval, bi se razmere zelo spremenile. Drugače bi bilo, ako bi se nekateri trgovski sotrudniki organizirali v našem društvu in se ne pustili voditi za nos od šefov, ki imajo v »Merkurju« prvo in zadnjo besedo. Res deluje »Merkur«, toda 90% za šefe 10% pa za nastavljenice. (Klic: 99% za šefe!) Ne moremo sicer zahtevati od tega društva dela za nas, ker je to društvo samo društvo šefov. (Res je!) Vedno nas vprašujejo, kaj se naj naredi za nas. Ko pa jim damo dela, se ničesar ne naredi. Kako moremo simpatizirati s takim društvom kot je »Merkur«? Bil je član odbora neki gospod, ki je naredil članu društva — svojemu nastavljenicu izpričevalo, da je hlapec! (Škandal!) Potem pa prepovedujejo, da ne smemo pristopati k naši organizaciji. Na naše veselje »Merkurjevcev« ni bilo, a mi smo prišli na njihovo in če bi ne bilo nas, bi imeli izgubo. Prišlo je k nam samo par šefov (Jelačin, Kostevc in nekaj drugih). (Klic: Dr. Windischer pa je prišel špijonirati!) Kar nas je članov, držimo skupaj. Upamo, da bo v kratkem, vsaj v enem letu drugače. Oklenimo se svojega društva, ki vedno stremi po tem, da ne bodo trgovski nastavljenici sužnji, ampak ljudje. Hvala gre našem časopisu, ki nas je vedno podpiralo. (Na zborovanje je prišel tudi neki »Merkurjevec«, ki je pričel klicati: »Živijo »Slovenski Narod«! — Klici: »Živijo »Slovenec«. »Narod« še celih prijav ne prinaša. »Slov. Narod« je sploh aristokratski list!) Noben šef še ni začel izvajati tega, kar je v novem zakonu. To se mora izpremeniti. Treba nam je nastopati javno. Zahtevamo od

svojih šefov samo to, kar nam gre. Trgovski nastavljenici pa bomo vedno storili svojo dolžnost. (Odobranje!)

Gosp. Seljak govori o delu in načrtih »Društva slov. trgovskih sotrudnikov«, o katerem se je reklo v začetku, da je mrtvo rojeno dete. Toda razvoj društva kakor tudi načrti, ki jih namestila v kratkem odbor, dokazujejo ravno nasprotno. Društvo ima urejeno posredovalnico. Spopolnilo bo knjižnico, na razpolago pa imajo člani v društvu časopise. V kratkem bo dobilo društvo svojega pravnega zastopnika in zdravnika. Uredilo se bo vzorno bolniški sklad, da bo imel res kaj pomena za člane, ne kot v nasprotnem društvu. Društvo ima sedaj svojega dnevnega uradnika, ki izvršuje tajniške posle. Uradne ure se naznanijo s 1. junijem. Odbor sestavlja imenik vseh trgovcev in trgovskih uslužbencev na Kranjskem. S pomočjo tega imenika bo mogoče urediti organizacijo. Nekateri člani podpirajo z velikim veseljem odbor v njegovem delu, od drugih pa bi bilo želeli več zanimanja. Organizirati hočemo vso Kranjsko. Ko bo to izgotovljeno, bomo šli v druge kraje, tako da bodo organizirani vsi slovenski trgovski uslužbenci. Le z veliko, močno in popolno organizacijo je mogoče zboljšati razmere trg. uslužbencev. Vlada pa mora med trg. sotrudištvom poštenost, prijateljstvo in razumevanje svojega stanu. To so tri temeljne točke. Kdo je danes na zborovanju? Onih velikih gospodov ni! Mislilo, da se jim ni treba zanimati za stanovske zadeve trgovskih nastavljenic, ker imajo boljše službe. Tudi v tem oziru se morajo spremeniti razmere. »Merkur« je sklical zadnjič sestanek; pa kaj se je tam sklenilo? (Merkurjevec: »Se še ni!« — Klic: »Pa se tudi ne bo.«) Bolje je, da društva, v katerem člani ničesar ne sklepajo, sploh ni. Dr. Windischer je na tem sestanku dejal: »Mi ne moremo o zapiranju trgovin ničesar sklepati. O tem imajo pravico sklepati gremij trgovcev, vlada in drugi.« Trgovci Jelačin je dejal, naj se zjutraj odpirajo trgovine ob pol 7. uri, ker hodijo ob tem času delavci na delo in kupujejo »šnops«. Res važen dokaz. Na tem sestanku pa je tudi nek gospod po vplivu svojega šefa predlagal, naj se odpirajo trgovine ob pol 7. uri zjutraj in zapirajo ob pol 8. uri zvečer. Zapiranje trgovin ob pol 8. uri zvečer pa je samo goljufiva vaba. To pa zato, ker se bo to zapiranje v tem času hitro zavleklo do trideset na 8. uro, do 8. ure ali pa še dalje. Postavni nočni počitek 11 ur bo prikraščen na ta način za pol ure. Zato predlagam, naj se pošlje gremiju trgovcev resolucija, v kateri se zahteva, naj bodo trgovine poleti odprte od 7. ure zjutraj do 8. ure zvečer, pozimi pa od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer. (Resolucija se sprejme.) Ob tej priliki pa se moram tudi spominjati našega tovariša Preka, ki počiva danes že v miru. Škandal je za društvo »Merkur«, ki ima podpredsednika in ki ima člane, ki jih podpredsednik označuje za hlapce. Trg. Lilleg je dal trgovskemu sotrudišču, ki se je izučil pri njem, izpričevalo za trg. sotrudišču, a pri sodnji in bolniški blagajni ga je označil za hlapca. Ko je Prek zaradi bolezni odšel od Lillega, ga je pustil dvakrat prositi, naj pride zopet k njemu v službo. Ko pa je zopet zbolel, mu je namesto šesttedenske plače hotel izplačati samo neko odškodnino, ker se je izrazil, da ga je samo provizorično najel, a je bilo ravno nasprotno. Od »Merkurja« še nihče ni šel pogledati v bolniško blagajno, kot kaj so vpisani trgovski sotrudniki. Naš odbor pa se je zanimal tudi za to zadevo in našli smo, da so vsi nastavljenici trdili A. Lilleg, vpisani v bolniško blagajno, ki hlapec. (Škandal! Fuj!) — Govornik pozivlje končno še k agitaciji za društvo in vztrajnemu delu ter konča med živahnim odobranjem.

Gosp. Kos pravi, da ne bo posegel

niti po eni, niti po drugi strani. Trgovski sotrudniki so veliko premlačni. Nastopati je treba očitno. Imajo iste pravice kot šefi ter nočejo biti sužnji kot so bili pred 20 leti. Če manufakturisti ne prodajo v nedeljo nič, tudi špeceristom ni treba. Če se pri manufakturistih lahko v soboto nakupi, se tudi lahko pri špeceristih. Treba je skupnega dela, ako se hoče skupnega uspeha. Prazni in brezvestni pa so odgovori: »Jaz sem v tej trgovini, meni ni treba.« Še danes imajo špeceristi ob 10. uri zvečer odprto. Ali ni to nečloveško? V manjših mestih na Štajerskem in drugod imajo urejeno zapiranje trgovin, v stolnem mestu Ljubljani pa tega ni. Ob pol 10. uri zvečer mora prodajati »gospod komi« po pet krajcerjev »virfelcukra« s praznim želodcem. Hlapec lahko reče, da lačen ne bo delal, a naj reče trg. sotrudišču kaj, mu odgovori šef, da jih dobi 10 namesto njega. Treba se je organizirati, da šef, če organizacija hoče, ne dobi nobenega. (Odobranje.)

Gosp. Moravec pravi, da so na zborovanju zastopani tudi ljudje, ki nimajo dobrega namena, ampak hočejo samo provocirati. Naj bodo! Saj nimamo navade kot pri nasprotnem društvu, kjer pravijo: »Vsak mora crkniti, kdor ni z nami!« Ako bi mi bili na tem stališču, potem bi moral crkniti »Merkur« prvi. »Merkurja« vzdržujejo trg. sotrudniki. Šefi so samo podporni, a sotrudniki izvršujejo in plačujejo člani. Na zborovanje pa naj bi poslali vsaj človeka, ki bi znal zagovarjati, ne pa delati samo medklice. Ne iščemo zaslonbe pri šefih, ampak med nastavljenici. Šefi tudi »Merkurju« niso dosti pomagali. V prvem oziru gledajo nase. Šef je na stališču: »Delaj, dokler moreš, potem pa crkni in beži na pokopališče.« Dokler se pa bomo cepili, nam je vsaka zmaga nemogoča. Treba je solidarnosti.

Gosp. Seljak omenja, da bi pri »Merkurjevem« zborovanju nikdar ne bilo tolike udeležbe, kot je na tem. Ako se izvede popolna organizacija trgovskih sotrudnikov, bo v kratkem tudi omogočeno, izdajati svoj stanovski trgovski list.

Gosp. Kernc povdarja, da se je treba zavedati organizacije ter biti nanjo ponosen, ker delajo njeni člani popolnoma pravilno. Jasno je treba povedati, kaj hočemo in kaj smo. Vsak pameten trgovec bo uvidel, da ima trgovski sotrudišču isto pravico skrbeti za svoje koristi kot trgovec sam.

Gosp. Jos. Obilčnik (Merkurjevec), pravi, da ni prišel z namenom izzivati. Dva tabora sta. Kdo bo delal? (Klici: »Merkur« gotovo ne! — Ampak mi!) Dobro pa vi! Brez prave kritike ne pridemo do cilja. (Brez vaše pa!) Če ni sporazuma, ni mogoče ničesar doseči. (Šefi ni treba sporazuma!) Svoboda je naš cilj. Vedeti je treba, kaj je svobodno življenje, kaj svobodna trgovina. (Razni klici in burni ugovori!) Slovenci smo majhen narod, pa če se bomo še mi cepili, bo hudo. (Bučen smeh.) Povsod je nesloga. (Delate jo vi! — Predsednik: »Prosim ne motiti.«) Jaz vam odvamem besedo. (Zopet smeh, ko Merkurjevec jemlje drugim besedo.) — Fantek je še nekaj klobasal, potem mu je pa kar zmanjkalo sape ter se je vsedel na svoje lovriko.

Predsednik Oblak pravi na predgovornikove začetne besede, da mora konstatirati, da je v njegovem uvodnem govoru izzival z medklici in tudi potem. (Klici: »Res je! Škandal! Ven z njim.«) Obilčnik: »Dobil sem vabilo!« (Klic: »Ne za izzivati!«) Seljak: »Dobil je vabilo, ker je bil že član društva.« Nato Obilčnik odide.

Po njegovem odhodu se je konstatiralo, da je hotel zastopati nekako politično društvo. Stvarnega, bistvenega itak ni nič povedal. Ne potrebuje se inteligenca izmed gospode za take otrobe. Podrepaniki trgovski sotrudniki nočejo biti.

Gosp. Verbič opisuje še nato trgovske razmere v Kurji vasi. Trgovci Babič zapira svojo trgovino po pol 10. uri zvečer. To se mora odpraviti.

Gosp. Vitek priporoča, naj se v društvu organizirajo posamezne stroke, kar se vzame z odobravanjem na znanje.

Gosp. Seljak poroča o novopristopivših članih ter še o nekaterih društvenih zadevah.

Predsednik gosp. Oblak je nato zaključil zborovanje s pozivom k vztrajnosti in zahvalo »Slovenčevemu« poročevalcu. (Odobranje.)

Resolucija, ki se jo je sklenilo poslati gremiju trgovcev, slove:

Slavni gremij trgovcev v Ljubljani.

V »Društvu slov. trg. sotrudnikov za Kranjsko« s sedežem v Ljubljani, organizirani trg. sotrudniki sprejeli so na velikem društvenem sestanku dne 25. t. m. sledečo resolucijo, za katero popolno uvaževanje se slavni gremij trgovcev nupa, in sicer:

1. vse trgovine, razun onih z jestvinami naj bodo odprte po krajevnem običaju od pol 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer, z zakonito določenim opoldanskim odmorom;

2. trgovine s specerijskim blagom naj se odpirajo v poletnem času ob 7. uri zjutraj do 8. ure zvečer, v zimskem času pa od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer, s zakonito določenim opoldanskim odmorom;

3. trgovine z delikateso (specijalisti) pa se naj v obeh letnih časih odpirajo ob 7. uri zjutraj do 8. ure zvečer z zakonito določenim opoldanskim odmorom;

4. odločno protestiramo proti kakemu morebitnemu predlogu, ki bi določal odpiranje trgovin z jedili ob pol 7. uri zjutraj pa do pol 8. ure zvečer, kajti jasno je, da bi bili pri tem trgovski sotrudniki prikrajšani svojih zakonito jim danih pravic, ker je pribito, da bi se v tem slučaju zapirale trgovine šele ob 8. uri zvečer, torej pol ure pozneje. — Apelujemo na socialni čut slavnega gremija trgovcev, pojasnjujoč, da, če je bilo mogoče vpeljati nedeljski počitek, ki je bil za tukajšnje manufakturne trgovine občutna škoda, tedaj upamo upravičeno, da bode naš predlog, ki ne prinaša za gg. trgovce nikakoršne škode, tem lažje in sigurno sprejet.

Z najodličnejšim spoštovanjem J. Oblak, predsednik; H. Seljak, tajnik.

IZ DRŽAVNEGA ZBORA.

Železniški proračun.

Razprava v proračunskem odseku o proračunu železniškega ministrstva je zelo živahna. Kramar je v sredo grajal, ker ni državna uprava nič pravičnejša nasproti Čehom, kakor so bile zasebne nemške družbe. Železniška uprava je desorganizirana, ministrstvo pa kaže »stramm« nemško mišljenje. Železniški minister je skušal prati železniško upravo. Branil je ustanovitve vedno novih oddelkov v železniškem ministrstvu in naznanil, da se mu zdi potrebno ustanoviti tretjo instanco po štirih ali petih generalnih direkcijah in male direkcije, ki naj bi obsegale okrožja 900 km. — Če se bodo sanirale razmere državnih železnic po novih direkcijah, je zelo dvomljivo, ker se zna še pripetiti, da bo kmalu več direktorjev kakor praktičnih uradnikov in železničarjev. Padle so že tudi besede o prodaji državnih železnic, a to bi dovedlo državo v velikiške izgube na davkoplačevalcev račun. Vsekakor pa kaže razprava v proračunskem odseku, da ljudsko zastopstvo resno misli na to, da se v upravi državnih železnic odpravi stari birokratski šlendrija. Vedno močnejši je glas: »Manj birokratizma in več praktičnega trgovskega duha v upravi državnih železnic!«

Državne finance.

Finančni odsek je sklenil, da izvoli pododbor 26 članov, ki imajo dolžnost proučiti in staviti vprašanje glede na sanacijo državnih, deželnih in občinskih financ.

Bodoče tiskovno sodno postopanje.

Tiskovni odsek se je pečal v sredo z načelno važnim vprašanjem o ustanovitvi prisedniških sodišč z ozirom na tiskovne pravde. Odsek je odklonil Skledlov predlog, naj bi se sklicala časnikarska enketa. Justični minister dr. Hochenburger se je zavzel za prisedniška sodišča, ki naj bi bila sestavljena iz treh poklicnih sodnikov in treh sodnikov lajkov. Izjavil je, da bi vlada ne mogla pritrditi predlogi, v kateri bi imela predsedniška sodišča več sodnikov lajkov, kakor učenih sodnikov. Odsek je sklenil, da se ustanove prisedniška sodišča, v katerih bo število učenih sodnikov in sodnikov lajkov enako.

Socialno zavarovalni odsek

je odobril § 21. in 22. postavbe o organizaciji zavarovanju, ki govori o organizaciji okrožnih uradov. Odsek je odobril dr. Lichtov predlog, po katerem volijo 215 odbornikov nesamostojni zavarovanci, eno petino delodajalci, eno petino samostojni zavarovanci, eno petino pa imenuje vlada, ki se oziroma tiste delodajalce, ki po volitvah niso primerno zastopani v načelnstvu okrožnega urada. Akceptiral se je tudi način proporcijnih volitev.

Pionirski oddelki pri pešpolkih.

Vojna uprava ustanovi pri vseh pešpolkih samostojne pionirske oddelke, ki bodo imeli 80 mož.

Krvave volitve na Ogrskem.

Ob shodu vladnega kandidata Kovácsa v Juki so bili taki izgredi, da je orožništvo streljalo. Ustreljena je bila neka ženska, ranjenih pa je bilo več oseb.

TURKI IN KREČANSKO VPRAŠANJE.

Na Kreti se je pričelo ljudstvo oboroževati. Nova vlada je izjavila, da ne opusti zadnjih sklepov. V Evropo namerava odposlati k velevladnim odposlaništvom desetorice, ki naj pojasni kabineto, politikom in časopisju, da dejstev ni več mogoče izpreminjati. Krečanska vlada je sklenila, da prekine s Turčijo vse zveze in da odstrani vse grbe in znamenja, ki spominjajo na zvezo Krete s Turčijo. Sedanja krečanska banka se priklopi grški narodni banki kot filijala. Turki so zaradi Krete zelo razburjeni. »Tanin« naglašja, da Turčija brez Krete ne more obstati. Visoka porta izjavlja, da Turčija prizna kot načelnika krečanske avtonomne uprave vsako osebnost, tudi kakega rojenega Krečana, samo nobenega Grka iz kraljestva ne.

Logaška zastrupljevalna afera.

Tajinstveno pismo.

»Piccolo« poroča: Preiskava zoper Hladnika vedno bolj utrjuje prepričanje, da je bil on, ki je poslal strup lastni materi. On sam tajni dosledno svojo krivdo, ne more po odgovoriti na mnogobrojna vprašanja, ki se je tekom razprave zapletel vanje. Jako interesantno pa je, da je dobilo uredništvo lista »Piccolo« te dni sledeče pismo, ki ga v izvirniku ponatisnemo:

»Egregi Signori! del Piccolo.

Publicate ve ne prego quanto segue: Io innominato mi qualifico quale autore della spedizione delle pillole velenose alla signora Hammerlitz, avendo io da vendicarmi da anni. Non il disgraziato Hladnik non fu colpevole, ei non ma io io. Liberatello dalla prigione o Sig. egli è innocente come era innocente il povero forneretto di Venezia. Oh giudici non condanate avrete eterno rimorso sulla coscienza d'aver condannato un innocente. Infine Oh gran Dio padre di tutti noi non lasciate permettere che si condani il povero Hladnik. Egli ha la moglie poveretta che soffre soffre a vederlo accusato di un simile misfatto. Signori, non ne posso più dal rimorso di veder al mio posso un innocente. Si Sono statto io. Non dico il mio nome sarò bene che pria che muoio vorrò confessare. Non posso confessare no perchè sono anch'io padre di bambini in tenera età devo lavorare per mantenerli verà ve lo giuro un giorno in cui confesserò tutto. Ancora una volta vi scongiuro. Non condannate in vece mia un innocente Oh signori giudici. Publicate nel »Piccolo« accioche la popolazione sia convinta che egli è innocente. Non ne posso più vi saluto e un giorno o l'altro vedrete. Non credetemi pazzo forse ma sono molto disperato.«

V tem pismu pravi torej anonimni pisec, da je on hotel zastrupiti gospo Hammerlitz, ne pa Hladnik, ki da je nedolžen! Ne more se še izdati, ker ima otroke, za katere mora skrbeti; pa prišel bo gotovo dan, ko bo vse odkril. Pravi, da ni nor, ampak obupan. Slog izdaja jako preprostega človeka — ne zdi se, da bi bil rojen Lah. Kdo je to in kdo ga je nagovoril, da je to pismo pisal, bo seveda skušala dognati policija.

Tisti Mario Capanna, ki je izpovedal, da ga je Hladnik svoj čas dvakrat pismeno naprosil, naj mu preskrbi strupa za pse, izjavlja glede svojih zvez s Hladnikom, da je slednji z njim in nekim drugim ustanovljeno podjetje »Sferisterio triestino« brez vrednosti kompanjonov prodal za 3—4000 K, dočim je bilo vredno 35.000 K, nato pa je Hladnik za nekaj časa iz Trsta izginil.

Spominjajte se pri vseh prireditvah, pri vseh veseljih in žalostnih dogodkih »Slovenske Straže«!

Trgovski nameščenici, pozor!

Razlika med »zavarovalnim zavodom za nameščenice« in splošnim socialnim zavarovanjem.

V zadnjem času je opaziti, da se od strani gotovih organizacij trgovskih delodajalcev in celo tudi od nekaterih organizacij trgovskih nameščenecv agitira proti zavarovanju pri pokojninskem zavodu za nameščenice po zakonu z dne 16. decembra 1906, ki je stopil v veljavo dne 1. januarja 1909.

Ta agitacija je žalibog res dosegla, da se mnogo trgovskih nameščenecv ni pustilo zavarovati pri pokojninskem zavodu, kar je seveda povzročilo, da zavod ne more uspevati, kakor je želeli, v smislu zakonodajnika, ki je pri izračunavanju premij, rent itd. imel za podlago gotovo število zavarovancev, katero število se pa vsled obstrukcije trgovskih nameščenecv seveda ni doseglo.

Med vzroki, ki se navajajo od organizacij nameščenecv proti penzijskemu zavodu, je tudi ta, da pravijo, da je zanje boljše, da se zavarujejo pri splošnem socialnem zavarovanju, katero bo v doglednem času itak pričelo delovati.

Ta trditve je dokaz, da ne poznajo dotičniki ne zakona o penzijskem zavarovanju nameščenecv in tudi ne načrta splošnega socialnega zavarovanja, kajti sicer bi pač takoj razvideli, da jim nudi prvi veliko več dobrot, nego drugi, pri upravi katerega še razven tega ne bodo prišli nikakor v poštev.

Da to dokažemo, navesti hočemo sledeče primere med obema načinoma zavarovanja in razvidelo se bo takoj, da je zavarovanje pri pokojninskem zavodu veliko bolj ugodno za nameščenice, kakor pri splošnem socialnem zavarovanju; čudili bi se le, ako bi potem nameščenici se pristajali pri svoji trditvi, da je zanje ugodnejše se zavarovati pri splošnem socialnem zavarovanju.

Od pokojninskega zavoda dobi vdova zavarovanka, če je ta v službi ponesrečil, pokojnino in njegovi otroci odgojevalni donesek, če je umrla plačal tudi samo eno mesečno premijo. Nastavlencu se vrnejo v slučaju določen čas trajajoče brezposelnosti tudi od njega vplačane premije.

Glede karentnega (čakalnega) časa, po preteku katerega ima zavarovane pravico do invaliditete rente, je pa razlika med tem in onim zavarovanjem sledeča: Zavarovane, ki je bil zavarovan pri pokojninskem zavodu skozi 7 let, po preteku enoletne brezposelnosti pa vplačuje se premije za nadaljna 3 leta in postane potem onemogel, ima pri pokojninskem zavodu pravico do invaliditete rente, a pri splošnem zavarovanju nima do te rente nikake pravice. Razven tega je pojem onemoglosti pri vsakem teh zavarovanj popolnoma različen. Medtem ko pojmuje pokojninski zavod tudi slučaj, če nameščenec ni več sposoben za delo v gotovi stroki, za onemoglost, pojmuje splošno socialno zavarovanje onemoglost le v tem slučaju, če zavarovane sploh ne more opravljati nikakega dela. Tako ima n. pr. nameščenec manufakturne stroke pri pokojninskem zavodu pravico do invaliditete rente, če izgubi zmožnost razločevati barve sukna ali kake druge tvarine, a splošno socialno zavarovanje take onemoglosti ne pozna. Razun tega plačata pri splošnem socialnem zavarovanju delodajalec in nameščenec vsak polovico zavarovalne premije, medtem ko plača pri pokojninskem zavodu delodajalec dve tretjini in to pri vseh nameščenicah, katerih plača ne znaša več kakor 2400 kron na leto.

Popolnoma različne so tudi posledice za zavarovanka, če ta postane samostojen. Če je zavarovan pri pokojninskem zavodu, plačuje lahko sam naprej cele premije in obdrži tako vse pravice, katere je imel kot nameščenec, ali si pa dá lahko izplačati od njega vplačane premije; pri splošnem socialnem zavarovanju pa nikakor ne more nazaj dobiti vplačanih premij, pač pa je primoran plačevati še nadaljnje premije in nima drugih pravic kot samo do starostne rente.

Kar se tiče starostne rente, ima zavarovane pri penzijskem zavodu pravico do 60 % plač, katere je imel tekom 40-letnega službovanja in to tudi, če je dosegel samo 58 let svoje starosti, medtem ko mora biti pri splošnem zavarovanju zavarovane 65 let star, da ima pravico do starostne rente, čeprav se doseže to pravico v 30 letih vplačevanja.

Po vladnem načrtu za splošno zavarovanje ne dobi vdova zavarovanka nikake odpravnine, ako ta ni bil vpisan vsaj 40 tednov pri zavarovalnici; pri pokojninskem zavodu pa ima vdova zavarovanka pravico do odpravnine tudi, če je bil umrl samo en dan zavarovan, tako da je vplačal n. pr. umrl samo

3 K in vdova ima pravico do odpravnine v znesku 540 K.

Končno hočemo še navesti slučaj, če se nameščenka omoži. Vzemimo, da je nameščenka službovala od svojega 18. leta, je dobivala plačo od 900 K do 1200 K na leto in se omoži s 25 leti. Pokojninskemu zavodu plačalo se je na premijah skupno 756 K, in sicer 252 K od nameščenke same. Nameščenka ima pri pokojninskem zavodu pravico do izplačila v znesku 607 K 20 v. Splošnemu socialnemu zavarovanju pa bi se bilo plačalo na premijah 174 K 72 v. in od teh 87 K 36 v. od nameščenke same, katera ima pravico zahtevati le ta zadnji znesek, ker pri splošnem socialnem zavarovanju ne pride v tem slučaju v poštev rezervni sklad.

Na podlagi teh primer mislimo, da je vsak dvom izključen, katero zavarovanje je ugodnejše za trgovske nameščenice in priporočati moramo vsem, da dobro pomislijo, kaj store v slučaju upora proti zavarovanju pri pokojninskem zavodu, ker bo zavarovanje po splošnem socialnem zavarovanju zanje na vsak način veliko neugodnejše in to tembolj, ker je pričakovati, da se bo zakon o pokojninskem zavarovanju nameščenecv v doglednem času noveliral in bo tako nudil zavarovancem še več ugodnosti in dobrot, kakor sedaj.

J. Šk.

Dnevne novice.

+ Dr. Laginja je 26. t. m. deputaciji hrvaškega vseučiliškega dijaštva, ki je prišla k njemu po pojasnila zaradi laškega vseučiliškega vprašanja, odgovoril, kakor soglasno poročajo vsi listi, »v imenu obeh jugoslovanskih klubov, da se bo sprilo sedanega političnega položaja uzakonjenje laške fakultetne predloge komaj dalo preprečiti. Jugoslovani stoje prejkoslej na stališču, da se laška pravna fakulteta ne sme ustanoviti v Trstu in bodo vsled tega svoj odpor zoper Trst kot sedež fakultete prejkoslej vzdrževali.« — Kaj se to pravi? Dr. Laginja konstatira s tem, da so zastopniki Jugoslovancev zoper Trst kot sedež laškega vseučilišča in da se bodo zoper uresničenje te zahteve parlamentarno borili. Toda to ni stališče, ki sta ga oba jugoslovanska kluba svojčas postavila v »Narodni Zvezi«, ki je soglasno izjavila, da zastopniki Jugoslovancev niso samo brez-pogojno zoper Trst kot sedež laške univerze, marveč da so sploh zoper ustanovitve laške fakultete na katerekoli kraju, dokler se istočasno ne ustanovi v Ljubljani slovensko vseučilišče. To stališče velja še danes, ker se sklep »Narodne Zveze« ni razveljavil. Kako pride torej dr. Laginja od tega, da poda izjavo, ki temu stališču nasprotuje in implicite taji junktim med slovenskim in laškim vseučiliškim vprašanjem? In zdaj se nehoti spominjamo, da je bosanska korespondenca koncem marca t. l. priobčila sledeče: »Zveza južnih Slaven« je imela zadnji petek ob zaključku državnega zbora sejo, pri kateri se je sklenilo: 1. da se nastopi z vsemi sredstvi zoper Trst kot sedež laške fakultete, 2. da »Zveza« nima ugovora zoper vsebino vladne predloge (ki meri na to, da se ustanovi laška pravna fakulteta na D u n a j u).« S tem pa se čudovito vjema to, kar je dr. Laginja 26. t. m. hrvaškim dijakom izjavil. Tudi on pravi, da se bodo jugoslovanski poslanci v parlamentu borili samo zoper Trst kot sedež laške fakultete, iz česar jasno sledi, da se ustanovitvi fakultete na Dunaju ali kjerkoli drugod ne bodo ustavljali. Ko smo pa mi takrat, ko je bosanska korespondenca omenjeni komunike objavila, to ožigosali, pa so liberalci hudo ogorčevali, nam podtikali falzificiranje dejstev in hofrat Ploj nam je poslal popravek, da »Zveza južnih Slaven« nikdar ni imela take seje in ni sklenila, kar se ji »podtika« in da stoji slejko prej na stališču, sklenjenem v »Narodni Zvezi«, to je, da se 1. Trst brez-pogojno odklanja kot sedež laške pravne fakultete in 2. da se dopusti ustanovitve laške pravne fakultete, bodisi na Dunaju ali v Trentinu, le pod pogojem, da se zajedno ustanovi tudi slovenska visoka šola v Ljubljani. Zdaj pa dr. Laginja zopet nekaj takega izjavlja, kar je kakor jajce jajcu podobno ominozi, od hofrata Ploja dementirani seji »Zveze južnih Slaven« marca letošnjega leta. Ali je g. Laginja izklepetal nekaj in potrdil nekaj, kar je Ploj dementiral? ... Značilno je tudi, da dr. Laginja govori v imenu obeh jugoslovanskih klubov, kakor je tudi bilo v komunikatu, objavljenem od bosanske korespondence, rečeno, da si je »Zveza južnih Slaven« zasigurala podporo tako »Slovenskega kluba« kakor cele »Slovenske Unije«. In vendar je jasno, da tako »Slovenski klub« kakor cela »Slo-

vanska Unija» nimata s tem nič opraviti, zakaj »Slovenski klub« se drži stališča »Narodne Zveze«. — Vsak more spričo teh dejstev priznati, da je upravičeno, če se zdaj v slovenski javnosti zopet pojavlja sum, da »Zveza vseh Slovencev« glede vseučilišnega vprašanja ne postopa korektno, da imajo izvestni gospodje skrivne namene in da se je od gospoda Ploja zatajena seja s svojimi famoznimi sklepi vendarle v resnici vršila! Zoper voljo ogromne večine jugoslovanskega ljudstva hočejo nekateri Lahom pomagati do fakultete, pripomoči vladi, ki je v zadregi, do večine za njeno predlogo in vprašanje slovenskega vseučilišča v Ljubljani za leta in leta ubiti! Tako se vladi in Lahom v prid rovari zoper najvišjo kulturno zahtevo Slovencev, potem pa dementira! Toda neresnica je še vedno imela kratke noge in dr. Laginja je bil topot od usode izbran, da izda, kakšno je stališče onih, ki pred javnostjo svoje stališče zatajujejo!

— **O Plojevem klubu** je razposlala »Deutschnationale Korrespondenz« članek, ki je za našo javnost zelo zanimiv. V njem se trdi, da sedanja večina ne sme odbiti Hrvatov (Plojev klub) in Italijanov, ker so bili nemški večini doslej vedno na uslugo. Mislimo, da tudi za slepce ni treba pisati k temu komentarja.

— **Smrtna kosa.** Umrl je v sredo, 25. t. m. preč. gospod Frančišek Kopeč na Češnjicah v dekaniji Moravce. Ranjki blagi gospod je bil rojen v Mavčičah na Gorenjskem leta 1839., v mašnika je bil posvečen leta 1866. Služil je na Češnjicah blizu 40 let. Reče je bil bolehen skoro celo življenje, a je le dočkal lepo starost. Bog mu bodi milostljiv! — Pogreb je bil danes, v petek 27. t. m. ob 11. dopoldne. Zanimivo je, da so v moravski dekaniji umrli v desetih mesecih trije župniki. Dva v dobrem tednu.

— **Deželnozborske volitve v Bosni.** Pri včerajšnji volitvi iz skupine inteligence je dobila štiri katoliške mandate uradna volivna lista katoliških uradnikov. Izvoljeni so: predsednik »Katoliške Hrvatske Udruge« arhitekt pl. Vancas, predsednik »Hrv. Zajednice« dr. Mandić, dr. Jankiewicz in dr. Zbrojec. »Slovenski Narod« jako neumno piše o porazu »klerikalcev«. O tem ne more biti govora. V »Katoliški Hrvatski Udrugi« so pristali nadškofa Stadlerja, v »Hrv. Zajednici« pa frančiškani. Zato je »Narodovo« pisarjenje brezsmiselno. — Katoličanom Bosne in Hercegovine je pa dano že radi njihove manjšine stališče, da se v bodoče združijo za skupen nastop.

— **Kmetijsko poučno potovanje v Švico** priredi kranjski deželni odbor v času od 29. junija do 10. julija t. l. Udeležencev se bo sprejelo največ trideset. Na pozneje dole prošnje se deželni odbor ne bo oziral. V pokritje potnih stroškov bo prispeval deželni odbor desetim udeležencem po 80 K. Za enak prispevek se je naprosilo c. kr. poljedelsko ministrstvo. Za skupno hrano in prenočišča bo moral doposlati vsak udeleženec deželnemu odboru najkasneje pet dni po prejemu obvestila, da je sprejet, znesek 100 K. Eventuelni preostanek se mu pozneje povrne. Za vožnjo bo onim, ki jim deželni odbor ne podeli deželne odnosno državne podpore, plačati približno 80 K. Prošnje za udeležbo in podpore je vlagati najkasneje do 10. junija t. l. pri deželnem odboru. Prosilec mora prošnji pridejati izjavo, da se potovanja gotovo udeleži, ako ga deželni odbor sprejme, in da se zaveže povrniti deželnemu odboru vse nastale stroške, ako se ne bi potovanja udeležil.

— **Umrl** je včeraj, dne 26. t. m., v Leonišču prečastiti gospod Tomaž Potočnik, duhovni svetnik in župnik na Breznici. Pokojni je bil rojen v Železnikih 15. decembra leta 1855. V mašnika je bil posvečen v Ljubljani 26. julija 1879. Služboval je kot kaplan v Horjulu, Borovnici, na Vrhniki in v Dobu, od leta 1890 pa kot župnik na Breznici. Prejšnji teden se je podvrget operaciji, ki je dobro izpadla, a včeraj ga je kar nenadoma napadla velika slabost, tako da je v par trenutkih izdihnil svojo blago dušo. Skoraj dvajset let je neumorno deloval na Breznici ter si postavil v ljubezni svojih tako dragih mu faranov lep spomenik. Ker je preblagi gospod pred odhodom v Leonišče izrazil željo, da želi počivati sredi svojih Brezničanov, prepeleljali se bodo njegovi zemeljski ostanki na Breznico. Naj v miru počiva!

— **Ljudsko šolstvo.** Imenovani so stalno: Janez Gabrovšek v Spodnji Idriji, Angela Cerar v St. Jurju, Frančiška Grom v Zg. Tuhinju.

— **Za rudarje.** Socialni demokrati so v državnem zboru stavili nujni predlog, s katerim se vlada pozivlja, da naj nemudoma zniža tarife za češki ore-

mog in obenem vzdrži znižane tarife za šlezjski premog, tako da se izvoz češkega rujavega premoga v inozemstvo olajša in da se mu v tuzemstvu odpre nove dežele za spečavanje. Zlasti alpske dežele se hoče preplaviti s češkim premogom. To bi bil za naše premogokope hud udarec, ker delajo pri mnogo slabših produkcijskih razmerah nego češki; n. pr. trboveljska premogokopna družba radi tega celo grozi z odpuščanjem več stotin delavcev. Med alpskimi premogokopi se je radi tega začelo gibanje, da se prepreči ta napad na skupne interese premogokopov in delavstva. Že započeta akcija meri na to, da se znižanje tarifov za češki premog ne sme raztezati tudi na okolišne beljaške in tržaške direkcije državnih železnic in na ozemlje južne železnice. Tudi v parlamentu se bo akcija nadaljevala. Državni poslanec dr. Benkovič je na podlagi došlih mu podatkov že storil nekaj korakov na merodajnih mestih. — Delavstva v Trbovljah se polašča vedno večja skrb za obstanek, ker družba polagoma delavce odpušča in delo omejuje; celo »Feierschichten« so že upeljani. Socialno-demokratski predlog je brezdvoma naročen od čeških premogovnih magnatov.

— **Slovenščina na srednjih šolah.** Deželni šolski svet se je izrekel za to, da se tudi matematika uči slovensko. V razpravi je bila ureditev učnega jezika na državni realki v Idriji, in glede te je sklenil deželni šolski svet kot začasno določitev: »Na državni realki v Idriji naj se uči nemščina v vseh razredih, zgodovina in zemljepis na višji stopnji, oziroma v višjih razredih (V. do VII.) z nemškim učnim jezikom. Ta učni jezik velja tudi za vse druge predmete na stopnjah, oziroma v razredih toliko časa, dokler ni aprobiranih slovenskih učnih knjig za dotične predmete, oziroma za dotične razrede ali stopnje na razpolago.« Pri ureditvi učnega jezika se je treba ozirati na to, da se dijaki v obeh jezikih zadostno izobrazijo. Zato se je ohranil za zgodovino nemški učni jezik, ker sicer ni za vajo v nemškem govoru preskrbljeno. Dveh jezikov pa mora biti vsak absolutno srednje šole zmožen, sicer je inferoren in so mu najboljše službe zaprte. Tej praktični potrebi pa sedanja metoda pouka ne ustreza. Dijaki se uče marsikaj nepotrebne, a potrebne jezikovne vednosti ne dosežejo, kar jim je potem velika ovira celo življenje. Zato se je sklenilo: »Deželni nadzorništvo se naroča, da pripravi in predloži čimprej deželnemu šolskemu svetu predloge o prenosu pouka v nemškem jeziku na slovenskih srednjih šolah na Kranjskem.«

— **Šole prost** bo na ljudskih šolah odslej sv. Alojzija praznik. Zato bo šola na pepelnico sredo.

— **Telovadba mladine.** Deželni šolski svet je sklenil, da se šolski mladini prepove telovadjenje v raznih telovadnih društvih. Za telovadbo treba preskrbeti pri vsaki šoli.

— **Mednarodni časnikiarski kongres v svetovnoznani Postojnski jami.** Dne 24. maja je došel v Postojno ob krasnem vremenu z vlakom južne železnice ob četrt na 11. uro dopoldne večji del udeležencev mednarodnega časnikiarskega kongresa, odzvaje se vabilu c. kr. poljedelskega ministrstva, da si ogleda svetovnoznano Postojnsko jamo. Pred vhomom v jamo je pozdravil slav. družbo jamski tajnik Perko ter izrazil upanje, da bode časnikiarski kongres gotovo izdatno pospeševal tujski promet. Višji urednik Stolz se je zahvalil v imenu udeležencev jamski upravi, oziroma c. kr. poljedelskemu ministrstvu na prijaznem vabilu, nakar so se podali posetniki v čarobni podzemeljski svet. — Naposled so se zbrali vsi udeleženci k neprisiljeni zabavi v hotelu »Pri kroni«.

— **Podpore za šolske vrtove** dobe letos na predlog c. kr. kmetijske družbe nadučitelj: Juvanec v Postojni, Coser v Stolzerjih, Stefančič v Zgor. Logatcu, Lunaček v St. Rupertu, Lzgar v Primskovem, Črnagoj na Karolinski zemlji, Rihtaršič v Srednji vasi, Matko v Toplicah, Ravnikar v Trnovem, Petschauer v Lienfeldu, Schober v Grčančah, Čvirn v Leskovcu, Završnik v Dupljah, Štrukelj na Vrhniki, Kozjek v Toplicah pri Zagorju, Škerbinc v Višnji gori, Bajc v Igavasi, Jeglič na Dovjem, Zen v Soteski, Šmajdek v Rovih. — Odslej se bodo te podpore morale podeljevati v sporazumu z deželnim odborom, ki bo po svojem nadzorniku tudi nadziral, kako se te podpore uporabljajo.

— **Zlato poroko** sta 23. t. m. obhajala v Zagorju ob Savi občesposlovana Anton in Marija Prosenec. Ravno isti dan se je poročil tudi njihov najmlajši sin Anton. Zelo ganljivo je bilo, ko je gosp. župnik najprvo naročil mladi

par in potem po zelo ganljivem govoru tudi starčka — zlatoporočenca ob obilnem številu ljudstva. Pričujoči so tudi bili vsi njihovi otroci, če tudi je nekatere ločila velika daljavo. Prihite-li so počastiti ta za otroke nepozabljivi dan. Ako zlatoporočencema Bog ohrani zdravje in življenje, obhajala bosta lahko čez tri leta biserno poroko. Takrat zopet na veselo svidenje! Spomnili so se svatje tudi »Slovenske Straže«.

— **Poštar v Ložu.** V Ložu je imenovan za poštarja gosp. Milan Lah, sin gospoda Gregorja Lah-a, dosedanjega tamošnjega poštarja, ki je šel v pokoj.

— **Pozor pred semanjskimi sleparji!** Semanjska sleparja z listnicami sta na že večkrat opisani način oslepila te dni tudi posestnika Janeza Wehra, ko se je vračal z semnja v Kočevju. Vzela sta mu iz listnice 450 K. Namesto bankovcev sta mu dala v listnico papirnate odrezke.

— **Avtomobil in zrakoplov.** Neki Gravet je konstruiral avtomobil, ki se lahko izpremeni tudi v zrakoplov. Pre-montira se v dvajsetih minutah.

— **O reški zavarovalni zadrugi »Herkules«** se čujejo zopet najrazličnejše stvari. Na policijo je prišlo mnogo starih ljudi, ki so proti svoji volji zavarovani pri Herkulesu ter so protestirali, da se ž njihovim življenjem igra loterijo. Policija bo stvar oddala sodišču. Reški tribunal kot trgovsko sodišče je pozval zadrugo »Herkules«, naj mu pokaže svoje poslovne knjige. Tudi zadruga »Balkan« je dobila sličen poziv. Policija je opozorila ravnatelja zadruge »Herkules« na posledice, ako bi pobežnil ter je sedaj ravnatelj Leon pl. Beloševič pod policijsko pažnjo. Te dni je nekdo hotel osnovati »Herkulesu« slično zadrugo, a ni več dobil oblastvenega dovoljenja ter bo oblast skoro gotovo ustavila delovanje tudi zadrugi »Herkules«. Tako posnemamo po reških listih.

— **Nove aretacije v Trstu.** V Trstu so radi odkrite protiavtarijske izjave izvršili zopet nove aretacije.

— **Nagajivost Halleyevega kometa.** Halleyeva repatica nas hoče menda res z uprav »peklensko zlobo« jeziti. Že 18. t. m. bi bili imeli priti ž njo skupaj, a ni je bilo od nikoder, ni se pokazala. Zemlja bi bila imela križati njen rep — vsaj tako je imela drapiran svoj dolgi, svetli obsek in vsi zvezdoslovci zemlje so prisegali, da mora zemlja na vsak način skozi kometov rep. Sedaj je pa ta hudoba stvar tako uredil, da učenjaki sami med sabo niso mogli priti na jasno in se zediniti, da-li je zemlja šla skozi kometov rep, ali ne. Videl tega velikega dogodka ni nihče, in da se je le izvršil, je moral končno dokazovati negativni moment: da se namreč repa skozi več ur ni videlo. Tudi dokaz! Sedaj nas je pa še-le prav potegnil. Zadnje dneve — tudi sinoči od pol 10. do 10. ure smo ga opazovali iz kamniškega vlaka — je bil tako milostljiv, da se nam je pokazal na večernem nebu, toda ne kot velik komet, marveč le kot veliko — razočaranje. Videlo se namreč sploh ni nikakega kometa, kakor si ga imamo navado predstavljati: s svetlim jedrom in slikovito položenim svetlim repom; marveč le kot svetlobni žar, n. pr. kot kos rimske ceste. In med razočaranci, ki jih je hudobna repatica spravila ob užitek krasne zvezdoslovne senzacije, so bili tudi »najstarejši ljudje«, ki so pripovedovali, kako vse drugače je nastopil komet od leta 1858. To je bila krasna zvezda, kakor obločnica, ki je z obsežnim svetlobnim krogom svojega repa pokrila skoro ves nebesni obok. In pri vsem tem je bil ta komet veliko skromnejši, nego Halleyevo revše, ki je priletelo svetu s pogubo in zastrupljenjem. No, pa razočaranci leta 1910. naj se potolažijo! Morda pride čez 50 let nenadoma zopet kak komet, in potem bo njim pripadla častna uloga »najstarejših ljudi« in bodo gotovo pravili strmečim poslušalcem, kako »neprimerno večji, veličastnejši in lepši« je bil Halleyev komet leta 1910., nego to revše: komet X. Y. leta 1960. In tedaj, ko jim bo domišljija naslikala vse krasote, ki so jih leta 1910. zastonj pričakovali, bodo uživali senzacijo, za katero so bili tokrat ogoljufani.

Štajerske novice.

— **Š Voljni imeniki** za volitev po gospodu Ježovniku bodo razpoloženi prihodnje dni. Prosimo nujno svoje somišljenike, da jih pregledajo ter blagovolijo izvršiti potrebne reklamacije.

— **Prvi javni shod S. L. S. na Štorkah** se je vršil 22. t. m.; poročal je drž. poslanec dr. Benkovič. Nemškutarji in socialni demokrati so izprva skušali shod motiti s bailanien, pa so hitro

utilinili, ko je dr. Benkovič začel mladi po njih stranki. Napravili so par medklicev, končno pa pod klop zlezli; četudi pozvani, se ni hotel nikdo k besedi oglasiti. Bilo je 250 poslušalcev. Shod je imel popoln uspeh.

— **Nevarno je zbolel** vsled dolgotrajne srčne hibe gosp. odvetnik dr. Jurtela; bati se je katastrofe.

— **Prestavljeni** so čč. gg. kaplani: Anton Berk iz Gornjegagrada k sv. Barbari v Halozah; Jakob Rabuza od tam v Gornjigrad; Franc Planinc iz Mozirja k sv. Marjeti pri Ptuj; Jožef Erkar od tam v Mozirje. Frančaškan o. Pij Zankar od sv. Trojice v Slovenskih goricah in Dionizij Dušej iz Brežic prideta k Mariji pomagaj na Brezje; o. Salezij Vodošek na Višarje.

— **Osebene vesti.** Okrajni glavar v Ptuj dr. Adam Weiß pl. Schleussenburg pride kot okrajni glavar v Maribor; okrajni komisar dr. Evgen Netolizka je imenovan za začasnega voditelja okrajnega glavarstva v Ptuj.

— **Toča.** Silno točo so imeli zadnje nedelje v mnogih krajih okoli Ptuja pri Sv. Marjeti, v Moškancih, v Po-brežju pri Sv. Vidu. Gorice in žito na polju je hudo poškodovano. Ubog kmet!

— **Velika nesreča.** Dne 23. t. m. se je zgodila tukaj velika nesreča. Lovre Jurij, trgovec iz Polenšaka je vozil vino in ker je bila pot polzka, se je voz zagnal pri malem bregu v potok, kjer se je prevrnil s 3 polovnjaki na njegovega pastorka Franca Goloba, ki je bil pri priči mrtev. Star je bil komaj 28 let. K temu je krivica nepredvidnost in žlahtna haloška kapljica. Za njim žaluje cela rodovina! Lahka mu bodi zemlja!

— **Toča.** Iz St. Jakoba v Slovenskih goricah se poroča, da je v nedeljo, 22. t. m. popoldne v pol uri popolnoma uničila toča vse kulture, zlasti pa vinograde v občinah Štatenbreg, Kušernik, Tlekuš in sosednjih vaseh. Bilo je vse pobeljeno od toče. — Tudi v brežjskem okraju, zlasti v Sromljah, je uničila toča mnogo vinogradov.

— **Poročila** sta se pri Sv. Ani na Krembergu gosp. Franc Kurnik, veleposestnik in vrli naš pristaž z gospe Miciko Bernhart, voditeljico anovske dekliske zveze in odbornico spodnještajerske Z. S. D. Bilo srečno!

— **Poroke.** V Ptuj so bili poročeni: poslovodja g. Poš z gđno. Viktorijo Krambergovo; davčni pristav g. Josip Breznik z gđno. Sofijo Skuhala in trgovec g. Franc Lenart z gđno. Anico Muršec.

— **Smrt.** V Ptuj je umrla gospe Katarina Kodba, hišna posestnica in žena kovaškega mojstra Andreja Kodba, stara 83 let.

— **Protestantizem v Ptuj** si hoče pridobiti trdna tla; kupili so že prostor za novo cerkev od gospoda Wessely-je zraven Ellerichove vile. V kratkem hočejo položiti prav slovesno vogelni kamen.

— **Halleyev komet** se je krasno videl po celem ptujskem polju v sredo zvečer od 9. do 10. ure.

Ljubljanske novice.

— **Ij Procesije sv. Rešnjega Telesa.** Že dokaj let ni bilo tako sijajne procesije sv. Rešnjega Telesa v stolnici, kakoršna je bila včeraj. Bila je to veličastna manifestacija verskega prepričanja. Stotine in stotine moških, ki so se letos iz vseh slojev pridružile procesiji, so dajale letos procesiji poseben sijaj. Pobožnost Ljubljancev kažejo polne cerkve, naj bi odslej vsako leto tudi procesije sv. Rešnjega Telesa imele vedno večje število onih, ki se ne boje javno pokazati svojega krščanskega prepričanja. Letos smo opazili za zastavo »Slov. kršč. soc. zveze« mnogo več članov in članic kot ponavadi, pomnožene so bile vrste našega vrlega »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov«, »Katol. mlad. društva«, častno so bila zastopana podjetja »Kat. tisk. društva«, »Ljudska posojilnica«, »Vzaj. podp. društvo«, »Gospodarska zveza«, »Zadružna zveza«, »Vzaj. zavarovalnica«, posebno veliko je bilo število udeležencev moških Marijinih družb tako one oo. jezuitov, kakor tudi one iz Križank. Izredno sta se odlikovali letos »Krščanska ženska zveza« in Marijina družba gospej pri oo. jezuitih, v katerih so mnogoštevilno šle za procesijo gospe iz najboljših ljubljanskih krogov, posebno pozornost pa je vzbujalo slovensko glasbeno društvo »Ljubljana«, ki se je letos prvokrat z zastavo udeležilo procesije, sledeč tako lepim drugomestnim vzgledom, kjer se tudi prva pevka društva ob sličnih prilikah ne boje javno pokazati svojega krščanskega prepričanja. »Ljubljani« je korakal na čelu njen navdušeni pevovalja g. Anton Svetek, nadomeščujoč

predsednika g. dr. V Pegana, ki je z g. prof. Jarcem v procesiji zastopal deželni odbor. Častno se je udeležilo procesije tudi c. kr. uradništvo z deželnim predsednikom g. baronom Schwarzem in deželnovladnimi svetniki na čelu, uradništvo c. kr. deželnega sodišča z gospodom predsednikom A. Levičnikom, c. kr. fin. ravnateljstvo z g. dvornim svetnikom Klimentom in c. kr. pošte z g. vodjo J. Štrukljem, trgovsko zbornico sta pa zastopala gg. svetnika trgovske in obrtniške zbornice Jernej Ložar in P. Velkavrh. Častno stražo so imeli vojaki domačega pešpolka št. 17, sami visoki, krepki fantje. Procesijo, katero je vodil prevz. g. knezoškof dr. A. B. Jeglič ob številni asistenci, je spremljala kakor vsako leto, tudi letos godba 27. pešpolka. Letošnja procesija Svetega Rešnjega Telesa je bila sijajna manifestacija verne Ljubljane, dokaz, da se versko čustvo v vseh slojih čedaljebolj pogloblja in da puhlo svobodomiselstvo katerekoli barve slovenskega ljudstva ni niti povrh oplazilo. Slovenija je katoliška, katoliška tudi Ljubljana! — Tudi ostale procesije so se včeraj ob ugodnem vremenu lepo izvršile. Najbolj ugodno se je Šentpeterska ob jutranjem hladu prav mogočno razvila. Posebno veliko je bilo otrok, ki so svetili. Od tretje do četrte postaje je morala procesija mimo vojašnice iti že po novi cesti v Prisojno ulico, kjer je bil blagoslov v novi kapelici poleg Hafnerjeve hiše. Prejšnja leta je bil tu najlepši blagoslov na prostem, sedaj je že večina vse zadelano s hišami. Nova kapelica je premajhna. Pevci so pri blagoslovih dobro zapeli nekaj novih himnov, ki so prav prikupljivi. Pokarati pa moramo mestne škropilce, ki so toliko škropili zeste, kjer je šla procesija, da so napravili pravo blato. Primerno bi bilo poskropiti prejšnji večer. — Procesije v Trnovem se je udeležilo istotako številno občinstvo. Tu je svirala »Slovenska Filharmonija« in so imeli častno stražo domobranci. Udeležil se je procesije g. župan Hribar. — Procesije pri sv. Petru so se udeležili tudi dež. poslanec Turk, občinski svetovalec Predovič in Pavšek ter podpredsednik trg. in obrtne zbornice g. Ivan Kregar, ki je z g. Pollakom ml. zastopal tudi cerkveno ključarstvo.

Ij **Bratje Orli!** Danes, v petek ob pol 8. uri zvečer je izvanredna dopolnilna telovadna ura za nedeljsko javno telovadbo v št. Vidu nad Ljubljano. Prosimo obilne udeležbe! Na zdar! »Ljubljanski Orel«.

Ij **Novi zborni poveljnik v Ljubljani.** Včeraj popoldne se je v družbi generalnega štabnega šefa 3. voj. zbora polkovnika Scotti in stotnika generalnega štaba Friderika Janda pripeljal v Ljubljano poveljnik 3. vojnega zbora general Karel Schikofsky, da inspicira tukajšnjo posadko. Nastanil se je v »Unionus«.

Ij **Moška Marijina družba v Križankih** obhaja v nedeljo, dne 29. t. m. glavni družbeni praznik. Popoldanska slovesnost se prične ob 6. uri; zjutraj pa ob navadni uri.

Ij **Zlati križ s krono** je izročil presvetli knez in škof Anton Bonaventura častiti provincijalni prednici M. Tereziji Heidrich. V svojem nagovoru je naglašal, da je odlikovana v prednici ne toliko njena oseba, ampak delovanje uršulinskega reda, ki mu v avstro-ogrski provinciji načeljuje. V današnjem času, ko se toliko samostanski šoli in vzgoji ugovarja in nasprotuje, je odlikovanje od najvišjega mesta najboljša priznanje za izvrstno in uspešno delovanje na polju vzgoje in šole. Naj Bog ohrani še dolgo častito in zaslužno Mater in ko ji odvzame križ, ki ga nosi s svojim delovanjem, naj obdaruje z večno, nevenljivo krono.

Ij **Umrli** je danes zjutraj po dolgi ter izredno mučni bolezni g. Anton Lampe, delovodja kamnoseške tvrdke Al. Vodnika v Ljubljani, v 50 letu svoje dobe. Pogreb bo jutri v soboto popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti št. 30 v Kolodvorski ulici. Pokojnik je bil zvest član moške Marijine družbe v Križankih in »Slov. kršč.-soc. zvezek«, katerih člani se udeležijo pogreba z zastavama. — Naj počiva v miru blaga duša!

Ij **Veliko skioptično predavanje vsetovnoznane preiskovalca južne Amerike dr. Maksima Neumayerja** bo, kakor smo že omenili jutri v soboto dne 28. maja ob 8 uri zvečer v veliki dvorani »Uniona«. To predavanje je vzbudilo v vseh velikih mestih velikansko zanimanje in so vsi listi polno hvale in priznanja ter je res nekaj izrednega, ker je predavatelj, ki bo pokazal tudi 100 originalnih skioptičnih podob v desetletnem študijskem potovanju obiskal zlasti doslej še nepreiskane pokrajine Argentine, Bolivije, Paragvaja, Urugvaja in Brazilije. Kier se je

pečal z vsestranskimi znanstvenimi študijami. Te so ga dovedle do ozkega stika z indijanskimi plemen, od katerih je spoznal nekatera dosedaj še docela nepoznana. Z največjimi napori in nevarnostmi je bila združena ta pot skozi divje pragozde in neobljudena pogorja, pri čemur so bili poglavarji še docela neciviliziranih indijanskih plemen njegovi edini spremljevalci. Dostikrat pa je bilo zelo težko se z njimi sporazumeti, izpočetka so nastopili proti njemu sovražno; bil je tudi v jetništvu in si je le po srečnem naključju rešil svoje življenje. Cele mesece je živel v njih kočah in tako imel priliko njih šege in vero natančno proučevati; zbirke njihovih del, ki jih je nabral dr. Neumayer, kažejo izredno spretnost, da, umetniško sposobnost. Zadnja leta se je pečal dr. Neumayer tudi s študijami o trgovskih in ekonomskih razmerah Argentine. Prepotoval je vse province in bil presenečen ob ogromnem napredku trgovine, industrije in poljedelstva v zadnjem desetletju. Pri tem je imel priliko ovrči mnoge napačne podatke prejšnjih potovalcev, ki so deželo le površno spoznali. Dr. Neumayer je imel že predavanja v inozemstvu in tudi v Avstriji (v Pragi, Lvovu, Trstu, na Dunaju v Uraniji, v znanstvenem klubu in drugih društvih), kjer so bila povsod sprejeta z velikim odobravanjem. Začetek predavanja bo jutri ob 8. uri zvečer. Cene sedežem: 1. prostor 1 K; 2. prostor 80 vin.; galerija 60 vin.; za dižake 40 vin. Za predavanje je tudi v Ljubljani veliko zanimanja.

Ij **Odlična slovenska gledališka igralka gospa Danilova**, bivša režiserka tržaškega slovenskega gledališča v Trstu, bo gostovala prve dni junija v pl. Vojnovičevi igri »Ekvinocij« in Scribejevem »Kozarcu vode« na hrvaškem deželnem gledališču v Zagrebu.

Ij **Samoumor.** Danes ponoči se je pod neko tukašno šupo obesil trgovski sotrudnik I. Kromar, kateremu se je bil bržkone omračil um. Na lice mesta došla policijska komisija je odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Ij **»Narodna« požrtvovalnost.** Včeraj so se v Šiški dali obriti brke prvaki liberalne šišenske inteligence Cimmermann, Boitauzer, Režek in Klobočar v prid »Sokolskemu domu«. Brke so dali za 200 kron. Zeleti bi bilo, da jim slede vsi šišenski liberalci.

Ij **Nesreča.** Ko je včeraj zjutraj v Črni vasi posestnikova žena šla krmit živino, je našla na skednju ležati čevljarja Andreja Krvina, rojenega na Vrhniku in tja pristojnega. Bil je nezavesten, na glavi je imel pa težko telesno poškodbo. Dobil jo je v pijanosti. — Na južnem kolodvoru je predvčerajšnjim padel z lokomotive kurjač Ignacij Možina in si zlomil levo nogo.

Ij **V deželno bolnico** so včeraj pripeljali 36-letnega Petra Krivica, premogarja iz Zagorja. Padel je v rovu 30 metrov globoko in si zlomil križ in desno nogo.

Ij **S ceste.** Ko je včeraj pripeljal Doberletov kočijaž iz Komenskega ulice na Resljevo cesto, mu je pripeljal nasproti z avtomobilom Lončaričev šofer Avgust Hoffmann. Konja sta se avtomobila ustrašila in skočila na njegova stopala. Poškodovala sta sama sebe po nogah, pri avtomobilu pa sta napravila do 500 kron škode.

Ij **Vodstvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa** naznanja s tem, da se vrši njen izredni občni zbor dne 29. maja t. l. ob 3. uri popoldne v mali dvorani »Mestnega Doma«. Na dnevnem redu bo izpremema § 8. naših pravil, in sicer po nasvetu c. kr. dež. predsedstva za Kranjsko. Vsi člani vabijo se k polnoštevilni udeležbi.

Ij **Za krojaškega pomočnika iz Korške**, poštenega, vrlega fanta, prosimo nujno mesta v Ljubljani. Prosimo takoj blagohotnih ponudb na uradništvo »Slovenca«.

Ij **Aretovan izseljenec.** Na južnem kolodvoru je včeraj prijel tam službojoči stražnik Franceta Hočevarja iz Slavče vasi pri Rudolfovem, ker se je hotel izseliti v Ameriko in se odtegniti vojaški dolžnosti. Hočevar je imel pri sebi 504 K denarja. Izročili so ga c. kr. deželnemu sodišču.

Telefonska in brzojavna poročila.
ITALIJANSKO VSEUČILIŠKO VPRAŠANJE.

Dunaj, 27. maja. Italijansko vseučiliško vprašanje stoji v središču položaja. Danes so italijanski poslanci imeli daljši zaupen razgovor z Bienerthom. V nemškonskacijonalni parlamentni zvezi je sklenjeno, da bo klub imel v torek odločilno sejo, h kateri se povabijo vsi klubovi člani.

SEJA DRŽAVNEGA ZBORA.
Dunaj, 27. maja. Po osemindnevem presledku je imel danes državni zbor

zopeč sejo. Zbornica je debatirala o vojaškem zboru veterancev. Koncem seje je prišel na vrsto nujni predlog o visokoškolskih zavodih. Danes popoldne je seja načelnikov klubov, da določi nadaljne parlamentarno delo.

KRITIČENM POLOŽAJ V NEMŠKEM DRŽAVNEM ZBORU.
Berolin, 27. maja. Konservativci in centrum so se združili ter bodo glasovali proti vladni volivni reformi in za vse, kar je nemški kancelar označil za nevzprejemljivo.

NESREČA NA MORJU.
Calais, 27. maja. Podmorska ladja Pluviosa je trčila ob neki parobrod ter se je potopila. Vsa rešilna dela so se izjalovila. Moštvo podmorske ladje: trije častniki in 22 mož, je izgubljeno.

TRZNE CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 27. maja.

Pšenica za okt. 1910	9.56
Rž za okt. 1910	7.40
Oves za oktober 1910	6.91
Koruza za maj 1910	5.50
Koruza za julij 1910	5.75
Effektiv: —	

OBRAVNAVA PROTI HOFRIČTERJU.

Dunaj, 27. maja. Obravnava proti Hofrichtertju se je danes nadaljevala ob njegovi nenavzočnosti. Hofrichter se dela, kakor bi se mu bledlo.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padešina v 24 urah v mm
25	9. zveč.	734.9	15.5	sl. szah.	pol. obl.	
26	7. zjutr.	736.0	13.1	sl. jvzh.	del. jasno	0.0
	2. pop.	735.5	15.9	sl. jzah.	nevihta	
26	9. zveč.	736.2	15.2	brezvetr.	oblačno	
27	7. zjutr.	735.3	12.0	sl. jvzh.	megla	2.3
	2. pop.	733.0	19.8	p.m. jug.	sk. jasno	
Srednja predvčerajsnja temp. 16.3°, norm. 15.2°						
Srednja včerajsnja temp. 14.7°, norm. 15.4°						

Na prodaj je

1521

kopalna banja

s kompl. pečjo. — Izve se na Sv. Petra cesti štev. 35.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam prežalostno vest, da je Vsemogočni k Sebi poklical prečastitega gospoda

Tomaža Potočnika

župnika in duhovnega svetnika

po kratki in mučni bolezni dne 26. maja v Leonišču v Ljubljani.

Truplo nepozabnega rajnega se bo blagoslovilo v Ljubljani in prepeljalo na Breznico in v nedeljo 29. maja popoldan ob pol 4. uri položilo k večnemu počitku.

Breznica, dne 26. maja 1910.

1522

Francišek Pečarič
kapelan.

Podpisani z žalostjo naznanja, da se je preselil v boljšo večnost njegov pritatelj in sosed, gospod

Francišek Kepec

župnik na Češnjicah,

dekanija Moravče po kratki in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče danes v sredo dne 25. maja ob 10. uri dopoldne v starosti 71 let.

Pogreb bode v petek dne 27. maja ob pol 11. uri dopoldne iz župnišča na župnijsko pokopališče.

Priporoča se v pobožno molitev in blag spomin.

Češnjice, dne 25. maja 1910.

Jožef Hartman,
župnik na Blagovici.

6114

Naznanilo.

6191 (1-2)

V ponedeljek 30. t. m. dopoldne ob 10-ih se bo pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani v sobi štev. 16 vršila

prodaja hiše Kopališka ulica št. 12

in zraven ležeče lepe vrtné parcele. Hiša je novo in solidno zidana, ima eno večje, eno manjše stanovanje in pripraven lokal za prodajalno s posebnim vhom s ceste. Vpeljan je mestni vodovod. Tik za hišo je velik vrt s posebnim vodnjakom. Lega je čim naugodnejša: tik ob Gradaščici, nasproti kolezijskemu kopališču, torej zveza z mestom zelo pripravn. Šteti bo treba le en del kupnine, ker se bodo lahko prevzeli vknjiženi dolgovi. Cena je primeroma nizka.

Natančnejša pojasnila daje upravitelj Ivan Miklavčeve konkurzne mase

advokat dr. Anton Švigelj Ljubljana
Slovenski trg štev. 3.

Preobrat.

Dolgo časa je spodnještajersko slovensko učiteljstvo slepo sledilo kora-kom kranjskega liberalnega učiteljstva. Videlo se je, kot da se ta tok v doglednem času sploh ne bo spremenil. Liberalno učiteljstvo je kar mirno tavallo za svojimi kolovodji, ki so imeli edini svoj vzor: ubiti klerikalnega zmaja in si pridobiti neusahljive lavorike za napredek svobodne misli.

Liberalno učiteljstvo ni pomislilo, da na ta način svojega protiljudskega delovanja ne bo za svoj stan doseglo nikakršnih uspehov, ampak baš nasprotno. Spodnještajerska je v rokah močne naše S. L. S. Torej, če bi hotelo učiteljstvo za svoj stan in za šolo kaj pridobiti, bilo bi pač potrebno, da se pridruži stremljenju in mišljenju ljudstva. Na shodih liberalne in skozinsko korumpirane »Narodne stranke« so učitelji nastopali proti našemu ljudstvu. »Narodni Dnevnik« in »Narodni List« sta bila vedno polna gnoja, ki ga je pridno odkidavalo liberalno misleče učiteljstvo. Dolgo časa učitelji niso spoznali, kako jih liberalna stranka pod vodstvom dr. Kukovčevim izrablja in vodi za nos. Celjski liberalni kolovodje rabijo učiteljstvo edino za svoje priganjave ter jih pošiljajo po kostanj v žerjavico tam, kjer si sami ne upajo na plan. Sčasoma je del učiteljstva vendar prišel do spoznanja, da je dode-danja politična smer učiteljstva pogubna za njih stališče.

S. L. S. daje na Kranjskem učiteljem, ki so njeni pristaši, tudi prostore v političnem vodstvu. Učitelji so postali poslanci in zavzemajo več odličnih mest. Kaj pa liberalci? Pri nas na Štajerskem pripustijo učiteljem edino to pravico, da smejo kandidirati kot številni kandidati tam, kjer si liberalni advokatski ovinkarji ne upajo na plan. Gotovo bi naša stranka tudi na Štajerskem upoštevala učiteljstvo, če bi ne bilo tako z dušo in s telesom ude-narodni stranki in svobodomiselnosti.

Ko so liberalni učitelji pred kratkim sklenili protest proti slovenski obstrukciji v deželnem zboru štajerskem in zahtevati, naj na ljubo njihovemu želodcu in povišanju plač opuste naši poslanci obstrukcijsko orožje ter s tem pripuste, da zada nemško-nacionalna večina krvav udarec našemu narodnemu šolstvu s svojim Wastianovim predlogom, tedaj se je slovensko učiteljstvo ločilo v dva tabora.

Pri eni struji je prevladalo rodoljubje, pri drugem pa slepa svobodomiselna strast in pohlepnost po višjih plačah.

Iz učiteljskih vrst prihajajo poročila, da bi bilo potrebno ustanoviti za slovenski štajer podružnico »Slo-mškove Zveze«. Našli so se neustrašeni učitelji, ki se ne bojijo, postaviti se po robu nesrečni liberalni propagandi med učiteljstvom na Spodnjem Štajerskem. Vesel pojav je to za slovensko ljudstvo! Prepričani smo, da ga bo veselo vse naše ljudstvo in bo vedelo tudi ceniti svoje učiteljstvo!

Onim možem, ki so začeli nasprotovati liberalni kugi, pa ključemo: Ne ustrašite se dela in boja! Po boju pride zaslužena zmaga in plačilo!

TURŠKI PRESTOLONASLEDNIK OB-IŠČE DUNAJ.

»Berliner Tagblatt« poroča, da obišče turški prestolonaslednik cesarja Franca Jožefa še predno odpotuje v Bosno. Pogajanja o obisku še niso končana. Ako obišče turški prestolonaslednik našega vladarja, vrne obisk v Carigradu še letos prestolonaslednik.

ABDUL HAMIDA IZPUSTE IZ ZAPORA.

Poroča se, da delajo mladoturki na to, da izpuste Abdul Hamida v svobodo. Abdul Hamid se obveže, da zapuščja vse svoje premoženje 2.000.000 frankov sedanjemu sultanu, za to ga izpuste iz zapora pod pogojem, da bo bival na Francoskem.

RUSKI TERORISTI NA DELU.

Teroristi so zabodli v tomski guberniji držav. svetnika Nekejudova.

NEMIRI V JUŽNI AMERIKI.

Iz Rio de Janeiro se poroča, da so bili po raznih mestih veliki izgredi proti Argentini. V Bahiji in v Santosu je množica napadla argentinske konzulate, na katerih so potrgali grbe. Oblasti so z največjo energijo napravile red.

Serravallo^{vo} železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906: Dovoljeno odlikovanje in častni diplom k elasti kolajni.

Povzroča voljo do jedi, okrepi živce, pobiljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 6000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj

TRST-Barkovlje.

Zahvala.

1503

Ob smrti svojega nepozabnega, edinega sina

Ivana Štupnika

dijaka VI. razr. I. drž. gimn.

izrekam prisrčno zahvalo preč. duhovščini, na čelu ji preč. g. kanonik in profesor dr. Ivan Svetina, za vodstvo pogreba: blagorodnim gospodom profesorjem Lederhas, Segar, Verbič in Stibernik za udeležbo pri pogrebu; gg. dijakom sošolcem za prelepi venec in udeležbo pri pogrebu, posebno g. Kusterju za ganljivo slovo pri odprtem grobu; gospodu nadučitelju Struku in učiteljstvu za udeležbo šolske mladine, telovadnemu društvu »Orel«, predvsem njega načelniku g. učitelju Odasku, mladeniški in dekliški Marijini družbi za udeležbo pri pogrebu z zastavami, blagorodnim rodbinam Klinčevi, Jakličevi in drugim za prekrasne vence, g. drž. dež. posl. Jakliču, županom in drugim javnim zastopnikom ter vsej neštevilni množici čast. občinstva za udeležbo pri pogrebu in tolažbe polne izjave sožalja. Bog bodi vsem obilen plačnik.

Zdinskavas, dne 24. maja 1910

J. Štupnik,

oče.

Išče se korespondent

za slovenski in hrvaški jezik, ki bi bil vsaj nekoliko zmožen tudi nemškega jezika. Mesto se izve pri upravi lista. 1494

Malo posestvo

v obsegu blizu 6 oralov: travnik, njive, sadovnjak, vinograd, gozd na Spod. Štajerskem, 15 min. od železnice, na prav prijetnem kraju se proda. Več pove Fran Kokot v Mariboru Heugasse 3. 1508 3

Enonadstropna hiša

s 5 sobami, zraven lep vrt, podobna vili, se proda iz proste roke v Rožni dolini pri Ljubljani 20 minut od Glavnega trga. Več se poizve pri gostilničarju 1487 Balija na Glincih preje Traun. 5-1

Sprejemem takoj dva dobro izurjena stavbena 1517

kleparska pomočnika

Plača po dogovoru. Avgust Kiessel, klepar, Rudolfovo, Kranjsko.

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarvno, rumeno in rjavno za parkete ali polikane

ila priporoča v škatljah po en, pol in četrti kg ali prosto

ADOLF HAUPTMANN

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja

1443 40

Učenec

za trgovino z mešanim blagom se takoj sprejme. Vinko Ambrožič trgovec v Logatcu. 1520 3-1

Staubišče

v Kranjski gori na Gorenjskem s krasno lego je poceni na prodaj. Več se poizve pri upravi lista. 1502

Ura z verižico za samo kron 2.—.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razpošilja šlezijska tovarna: 1 prekrasno pozlačeno, 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2.—, ter 3letnim pis-menim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 5-50, 5 kosov K 9.—. Pošilja proti povzetju

prus.-šlezijska izvozna tvrdka **A. GELB, Krakov 340.**

2561 Za neugajajoče denar nazaj. 1-1

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kram. zobo-stati. sred. stro **Seydlin** izdelovatelj **Seydl** Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 1

Ponudbeni razpis.

Županstvo na Gori pri Sodražici razpisuje tem poim zgradbo

nove občinske ceste.

Dolgost približno poldrugi kilometer. Načrti in drugo je na vpogled pri podpisnem županstvu.

Ponudbe pismene ali ustmene naj se predlože najkasneje

do 15. junija t. l.

pri podpisnem županstvu.

Županstvo na Gori,

dne 24. maja 1910.

5151

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Dnevni promet do 31. dec. 1909 čez 83 milijonov kron

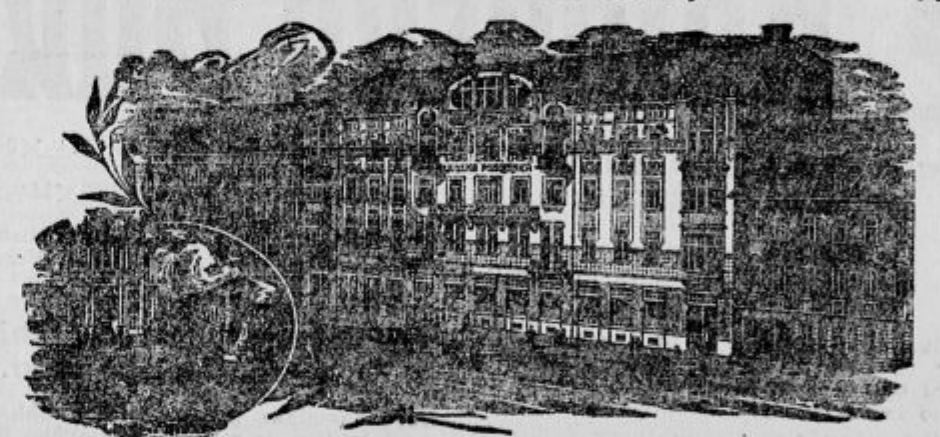
Lastna glavnica K 503.575-98

Stanje vlog dne 31. marca 1910 čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadržnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Poljak ml., tovarnar. Karol Poljak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šilbar, župnik na Rudniku.

„Berson“

so neprekosne glede kakovosti in trpežnosti; čevlji se težje zvrne, manj drči in čevlji dobi elegantno obliko. Pazi naj se na znamko

„BERSON“

Najboljše gumijske pete.

Dobe se v vseh trgovinah za usnje, čevlje, gumijevo in drožer. blago v monarhiji. Na debelo pri zastopnikih

SIGMUND BEER & sinovi

DUNAJ VI/2.

**Cementne
cevi v vseh
dimenzijah,
barvaste
plošče itd.**

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp.

v Ljubljani.

**Stopnice,
balkoni,
spomeniki,
stambeni
okrasni itd.**

DAMSKA KRILA

1506 trpežna, dobro delana, v raznih stalnih barvah, progaste ali kockovane od K 1.30 do 1.80. Vzorčna pošiljka 5 kg = 7 kril za K 11.— franko po povzetju. Neprimerno se zamenja. Pri večjem naročilu znaten popust. Izvozna trdka 3—1

Al. Husák v Jimramově, Morava.

: Za slabokrvne in prebolele :

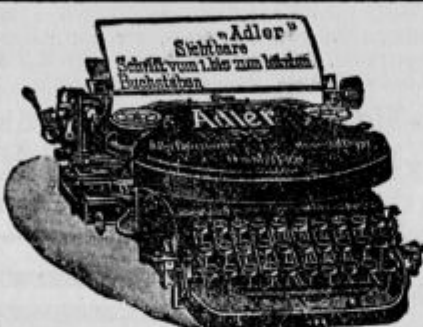
je zdravniško priporočano črno dalmatinsko vino, najboljše sredstvo **„KŮČ“** 4 steklenice (5 kg) franko K 4.— **BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.**

Ant. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu
Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih ven-
cev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52—1

Modni salon za damske klobuke
F. Magdič, Ljubljana
*priporoča svojo bogato zalogo modernih in okusnih
slamnikov po zelo ugodnih in brezkonkurenčnih
cenah. Naročila z dežele izvršujem z obratno pošto.*

1491

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezanje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**
Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vsebujejo množino železa, ki jo mora zavžiti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki, ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Polliter-ska steklenica 2 K.

Koncerti
slov. filharmonije
vsaki dan
v hotelu »Tivoli«.

Začetek ob nedeljah in praznikih ob 1/2 10. uri dop., ob 3. uri pop. in ob 7. uri večer. Ob delavnikih ob 3. uri pop. in ob 7. uri zv. **Vstop vedno prost.**

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

**Zupnim uradom ob priliki ka-
nonične vizitacije:**

Missale Romanum

najnovejša izdaja s proprijem za katerokoli škofijo v sledečih oblikah.

- a) oblika male četvorke za podružnice in kapele velikost 30×22 cm trpežna vezava z rdečo obrezo K 26.—, najfinejša izredno trpežno marokinusnje z zlato obrezo K 32.—.
- b) oblika četvorke za manjše župne cerkve in podružnice velikost 31 1/2×22 1/2 cm fino rdeče usnje na platnicah bogati zlati utisi z zlato obrezo K 42.—.
- c) oblika velike četvorke velikost 34×24 cm trpežno vezan z rdečo obrezo K 40.—, najfinejša izredno trpežno marokinusnje z zlato obrezo K 47.—.

Prednosti tega misala

zelo velik razločen tisk, fin papir, priročna oblika, tanka in lahka knjiga.

- d) oblika male pole velikost 36×25 cm fino rdeče usnje na platnicah bogati zlati utisi z zlato obrezo K 52.80. Dobro se tudi finejša vezave.

Kanontable pod celuloidom.

Praktična novost.

Cene nekaterih garnitur:

glavna tabla 24×17 cm	K 4.80
27×18 cm	5.90
30×22 cm	6.10
28×19 cm	5.40

Večje kanontable v raznih slogih in izvršitvah se dobe od 8 kron do 25 kron.

Cene se razumejo za popolno garnituro, t. j. za glavno in obe postranski tabli.

Prednosti kanontabel pod celuloidom: so zelo trpežne, jim ne škoduje ne solnce in ne vlaga so lahke in praktične, imajo lahko čitljiv, razločen tisk, zavzamejo malo prostora in se lahko umivajo ali drugače snajžijo, se rabijo brez okvirja in šip in so nalepljene na prav trdo lepenko, da se ne morejo zviti.

Preces ante et post Missam pro opportunitate sacerdotis precandae. Accedunt hymni, litaniae, aliaeque preces etc. V obliki četvorke za zakristijo z velikim tiskom. Vezano K 3.84.

Ritus benedictionis et impositionis primarii lapidis pro ecclesia aedificanda, consecrationis ecclesiae et altarium et benedictionis signi vel campanae, vezano K 3.12.

Rituale Romanum. (Velikost 13 1/2×9 cm) šagrin z zlata obreza K 6.—.

Rituale Romanum. (Velikost 23×14 1/2 cm), šagrin z zlata obreza K 12.96.

Dannerbauer, Praktisches Geschäftsbuch für den Kurat — Klerus Österreichs. Vezano 30 K.

Ob času prvega sv. Obhajila in sv. Rešnje Telo.

Nove spominke prvega svetega obhajila pod celuloidom, je založila **„Katoliška Bukvarna v Ljubljani“**. Krasná podoba predstavlja Jezusa s sv. hostijo in primernimi podpismi. Podoba je na trdem kartonu in pod celuloidom tako prirejena da se lahko postavi ali pa obesi na steno, ne da bi se dejala v okvir ali pod šipo in ima torej iste prednosti kakor kanontable iz celuloida. Kdor hoče darovati prvo-obhajancu spominek trajne vrednosti, da ga bo imel lahko celo življenje pred očmi naj mu kupi za mal denar 80 vinarjev to sliko. Poštšina in ovojnina za vsak posamezen izvod znaša posebej 30 vin. Pri naročilu na več izvodov se pojavijo razmeroma manjši stroški za poštino.

Hammerle, Ecce Panis Angelorum! oder das allerh. Altarsakrament und der Priester Vorträge für Priesterexerzitien K 3.36.

Lintel — Finster, das eucharistische Triduum. Ein Hilfsbuch für die Predigt über die tägliche Kommunion K 1.50.

Diesel, das größte Denkmal der göttlichen Liebe. Predigten und Betrachtungen über das hochheilige Sakrament des Altars 2 zvezka K 10.08.

Blättler, Manna in der Wüste oder das Geheimnis der heiligsten Eucharistie in Vorträgen dargestellt 2 zvezka K 4.32.

Chaignon, der Seelenfriede eine Frucht der Andacht zum allerh. Altarsakramente und der Hingabe an die göttliche Vorsehung, vez. K 4.80.

Stieglitz, Ausgeführte Katechesen II. Beicht- und Kommunion-Unterricht, vezano K 3.60.

Bernbeck, Katechetische Skizzen zunächst für die ungeteilte und zweiteilige Landschule vezano K 4.32.

Schwillinsky — Gill, Anleitung zum Erstbeicht, Erstkommunion und Firmungsunterricht K 1.50.

Nagelschmitt, Die Feier der ersten hl. Kommunion der Kinder Predigten, Anreden und Skizzen K 3.84.

Müllendorff, Pius X. als Förderer der Verehrung des allerheiligsten Sacramentes 30 v.

Protzner, Die öftere und tägliche Kommunion der Kinder namentlich in geistlichen Erziehungsanstalten und an Klosterschulen. 72 v.

Soengen, Das Liebesmahl des Herrn. Kommunion-Andachten, vezano K 1.98.

Beetz, Neues Leben. Ein bilderreiches Übungs- und Gebetbüchlein für Erstkommunikanten zugleich zur wiederholten Erneuerung des geistlichen Lebens, vezano K 2.64.

Wacker, Geschichten für Neukommunikanten für die Zeit vor und nach der ersten hl. Kommunion, vezano K 2.16.

Schwarzmann, Bereitet den Weg des Herrn, Erzählungen für Erstkommunikanten, vezano K 2.40.

Jeglič Anton Bonaventura, Pastirski list o sv. Rešnjem telesu 20 vin.

Pohl, Zum schönsten Tag des Lebens. Erzählungen für Erstkommunikanten, vezano K 1.80.

Albers, Siehe dein König kommt zu dir! Erzählungen für die Erstkommunikanten, vezano K 2.88.

Arndt, der heilige Stanislaus Kostka K 1.80.

Meschler, Leben des hl. Aloysius von Gonzaga, Patrons der christlichen Jugend, vez. K 4.32.

Meschler, Der göttliche Heiland. Ein Lebensbild der studierenden Jugend gewidmet, vezano K 7.80.

Schmitt, Anleitung zur Ertelung des Erstkommunikanten-Unterrichtes, vezano K 4.56.

Leitgeb, Das große Liebesmahl heiliger Seelen. 31 Erwägungen und Gebete vor und nach der hl. Kommunion für Welt- und Ordensleute, vezano K 3.50.

Walter, Das Allerheiligste Sakrament, das wahre Brot der Seele, vezano K 3.—.

Wiseman — Faber, die heilige Eucharistie. Das heil. Altarsakrament, oder die Werke und Wege Gottes, vezano K 2.40.

Louigni, das verborgene Leben mit Christo in Gott, vezano K 1.50.

Stieglitz, Reumotive für die Kinderbeicht. K 1.20, vezano K 1.80.

Zapletal, Kurze Anreden zur Vorbereitung auf die erste hl. Kommunion 80 v.

Za mesec junij.

Hortmanns, Herz Jesu-Predigten, K 2.40.

Hurter, Entwürfe zu Herz-Jesu-Predigten. K 1.10.

Hattler, Winke, Themen und Skizzen zu Herz-Jesu-Predigten. K 1.80.

Beck, Das hl. Herz Jesu und die Männer. 78 v.

Hattler, Die 9 Liebesdienste zu Ehren des göttl. Herzens Jesu in Betrachtungen dargelegt, vezano K 3.60.

Hattler, Der Weg zum Herzen Jesu, vez. K 2.50.

Hattler, Der Geist des Herzens Jesu, geoffenbart in den hl. Evangelien, vezano K 2.40.

Leitgeb, Das dem hell. Herzen Jesu geweihte Jahr. Betrachtungen zu Ehren des hl. Herzens Jesu für Ordenspersonen und fromme Weltleute, vezano K 3.30.

Seeböck, Kleines Herz Jesu Brevier, Tagzeiten für jeden Tag der Woche, vezano K 1.—.

Hattler, Stilleben im Herzen Jesu. K 2.16.

Druge važne novosti.

Ender Anton, Skizzen für Predigten und Vorträge. Broširano K 7.—.

Ta bogata zbirka znanega pisatelja je izboren pripomoček za cerkvene govornike ob raznih prilikah.

Vstaja škenderbegova. Zgodovinska povest, broširana 50 vin., vezano 80 vin.

Poveljni turške konjenice se zaveda svojega pokolenja, se postavi na čelo krščanske armade in premaga krščansko deklico. Povest je silno zanimiva.

Deuti Hermann, Exempelbuch für Predigt, Schule und Haus. Eine Sammlung ausgewählter Beispiele vorwiegend der neueren Zeit, über sämtliche Lehren des kath. Katechismus. K 4.80.

Hickmanns geographisch-statistischer Taschenatlas von Österreich-Ungarn. Vezano K 5.—.

Podaja nam popolno najnovejšo statistiko naše države in precizno dovršene zemljevide v priročni žepni obliki.

Jeglič Dr. Anton Bonaventura, Mladeničem I. zvezek. Obramba vere K 1.—.

Ne le mladeniči temveč vsi Slovenci naj čitajo to zlato knjigo, da bodo pravilno poučeni o resničnosti naše svete vere in jo vedeli braniti in zagovarjati pred neutemeljenimi predsodki in ugovori.

Beneš-Trébizsky, Kraljica Dagmar. Zgodovinski roman. Broširan K 3.20, vezano K 4.30.

Ta povest je za prubo narodne zavesti izredne važnosti, popisuje nam pokristjanjenje polabskih Slovanov, onega naroda, ki se je najdelj in najbolj vstrajno bojeval zoper nemško nasilje, katero je z mečem v roki vsiljevalo križ in najblajše verske svetinje izrabljalo v svojo korist.

Verne Jules, Pet tednov v zrakoplovu. Trije Angleži raziskujejo Afriko. Po zapiskih dr. Ferguson. Vezano v platno K 3.80.

Jules Vernove spise prestavi v slovenščino je srečna misel; naše ljudstvo bo sledilo genialnemu pisatelju širom sveta z napeto pozornostjo in se bo pri tem izredno izobrazilo, ker ravno spisi tega pisatelja so svetovno znani kot najboljši med priporočljivimi spisi, ki družijo zabavo s poučnim in vzgojnim namenom.

Vse te knjige se dobe tudi v „Knjigarni Ilirija“ prej Karol Florijan v Kranju.